

Asia: VN/13333/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (valmistavan opetuksen lisäopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus)

Lausunnonantajan lausunto

Mitä mieltä olette perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksesta?

Kohdassa 4.1 määritellään että, ”Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus olisi tarkoitettu niille maahanmuuttotataustaisille oppilaille, jotka eivät ole syntyneet Suomessa.” Tämä määritelmä voi olla haasteellinen, ellei syntymämaata saada väestörekisteristä luotettavasti tietoon tai kun perheet muuttavat usein maiden välillä usein. Tilanne saattaa olla se, että lapsi syntyy Suomessa, perhe muuttaa lapsen varhaisvuosina ulkomaille ja takaisin Suomeen oppivelvollisuuden alkaessa. Tällainen tilanne voi aiheuttaa eriarvoisuutta suomen kieltä osaamattomien lasten kesken ja voi olla ristiriidassa perustuslain § 6 kanssa ”Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti”.

Tarkemmin tulisi määritellä se, kenelle lisäopetus on tarkoitettu. ”Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa opetuskielessä” on määritelmänä liian epämääräinen. Kannatamme rajaamisen perusteena kohdassa 4.1 määriteltyjä tekijöitä, jotka olisi hyvä määritellä itse lakitekstiin: ”Valmistavan opetuksen jatkuminen lisäopetuksena kohdennettaisiin niille oppilaille, joiden osalta valmistavan opetuksen jatkumiselle olisi eniten tarpeita. Näitä olisivat oppilaat, joilla on vasta alkava luku- ja kirjoitustaito, puutteellinen kouluhistoria tai yläkouluiässä maahan tulleet.”

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen vuonna oppilas on esityksen mukaan perusopetuksen oppilas, mikä edistää mielestämme suomen tai ruotsin kielen kehittymistä. Valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden täydennyksen olisi hyvä huomioida lisävuoden tarkoitus ja

tavoitteet esim. luku- ja kirjoitustaidottomalle. Noudatetaanko lisäopetuksessa perusopetuksen opetussuunnitelmaa vai uudenlaista valmistavan opetuksen lisäopetuksen opetussuunnitelmaa?

Onko perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus mielestänne tarpeellinen?

Uudistus on erittäin tarpeellinen luku- ja kirjoitustaidottomille ja myöhään ylä-kouluiässä maahan muuttaneille, joilla on rikkonainen kouluhistoria. Vuoden lisäopetus on mielestämme riittävä aika valmistavan opetuksen vahvistamiselle.

Onko perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitusratkaisu toimiva?

Rahoitusmalli on toiminut tähän asti, joskin se voisi tulevaisuudessa ottaa huomioon suhdeluvun, jolloin valmistavan opetuksen oppilaiden suhde perusopetuksen oppilaiden määrään kussakin kunnassa huomioitaisiin laskennassa.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korottamista koskevaan osuuteen esityksessä?

Kunnat ja perheet lapsineen ovat asian suhteen hyvin eriarvoisessa asemassa, kun huomioidaan kuntien sosio-ekonominen rakenne ja perhetilanteiden eroavaisuudet. Toisissa kunnissa korotuksella ei ole yhtä suuri vaikutus kuin toisilla. Lapsiperheköyhyys ja lapsiperheisiin kohdistuvat leikkaukset voivat asettaa lapset Suomessa eriarvoiseen asemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan ohjautumisen osalta.

Talouden hallinnan näkökulmasta aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotukselle muodostuu kova paine, koska kunnilta jää saamatta valtionosuuden vähennys jo tammikuusta 2026.

Onko teillä lausuttavaa aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen indeksisäännöstä koskevaan osuuteen esityksessä?

Indeksiin sitominen mahdollistaa toiminnan kustannusten muutosten sitomisen toimintamaksuun.

Onko teillä muuta lausuttavaa esitysluonnoksesta (esim. vaikutusarvioinnit)

-

Laitsaari Susanna
Keravan kaupunki / Kasvatuksen ja opetuksen toimiala

Nissinen Terhi

Keravan kaupunki - perusopetusjohtaja, lasten ja nuorten palvelut